

هو العليم

عبودیت، صداقت و حریت، منهج اولیاء الہی

سلوک خانوادہ - طہران - جلسہ ۲۷

بیانات

حضرت آیت اللہ حاج سید محمد محسن حسینی طہرانی
قدس اللہ سرہ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَاللَّعْنَةُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

قبلا از تأخیری که شد عذرخواهی می‌کنیم و در اختیار ما هم نبود، دو جهت پیش آمد که هر دو باعث شد که ما تخلف از وعده کنیم، حالا انشاءالله که به لطف و کرم دوستان مورد عفو قرار می‌گیریم.

از قم که امروز می‌آمدم طهران، با خود فکر کردم که امروز چه خدمت دوستان عرض کنم؟ به نظر رسید که مهمترین مطلبی که می‌شود در این ایام مورد توجه قرار بگیرد، بخصوص این ایام مبارکه اربعینیه حضرت موسی که معروف شده است، مسئله مراقبه و توجه به وضعیت و موقعیت خود انسان [است].

[از] یاد نمی‌برم که مرحوم والد رضوان الله علیه بخصوص در این ایام، خیلی دوستانشان و شاگردانشان را دعوت می‌کردند به مروری بر اعمال و افکار و نیات گذشته‌ای که در این مدت یک سال با آن نیات و اهداف و توجه، عمرشان را سپری کردند و خیلی توصیه می‌کردند که دوستان در این مدت، در ایام ماه ذیقعده و بخصوص در دهه ذیحجه، به این مسئله توجه داشته باشند و بر حالات خودشان یک مروری بکنند.

آن چه که مسلم است این است که انسان موجودی است که به واسطه غلبه احساسات و غلبه افکار بر جنبه مادی و دنیوی طبعا خواهی نخواهی به واسطه توجه به این مسائل از آن حیثیت معنوی و عقلانی روی عقلانی آن خیلی تکیه می‌کنم چون روی این مسئله نظر دارم و روحانی کم کم کشیده می‌شود به جنبه مادی و صوری و پرداختن به اشکال ظاهری، به مظاهر دنیوی و تهی شدن از آن وضعیت اصیل اولی و ابتدایی. این قضیه همیشه مورد توجه اساتید بوده و شاگردان خودشان [را] به این قضیه خیلی توجه می‌دادند. من در تمام مدتی که با مرحوم والد بودم، در ایام طفولیت و در ایام بعد از آن، در اغلب مجالس ایشان آن چه که نظر ایشان بود این بود که همیشه خود را مقایسه کنید با گذشته خود و با افکار گذشته خود و با نیات گذشته خود و با حال و هوای گذشته خود تا موقعیت کنونی خود را بهتر بتوانید دریابید. این بسیار مسئله مهمی است و انشاءالله در طول عرایضی که دارم دوستان بهتر متوجه این مسئله خواهند شد که از کجا خطر وارد در نفس انسان می‌شود و بدون این که انسان خودش توجه پیدا کند حتی برای خود بنده، حتی برای خود بنده اگر این مسئله هر روز مورد تکرار قرار نگیرد خود من هم مثل یکی از سایرین دچار همین خطر و لغزش و همین سقوط و هبوط و استدراج استدراج که دوستان می‌دانند معنای آن چیست دچار آن خواهم شد. این مطلب بسیار مسئله مهمی است.

انسان بر اساس فطرت اولی خود به دنبال کمال است به دنبال مسائل معنوی است و آن کمال یابی و رسیدن به کمال و ظهور و مظهر کمال را با معیارهایی که خدا در اختیارش قرار داده است می‌سنجد. الان فرض کنید که شما آمدید در این جا نشستید، خب داعی برای آمدن در این جا چیست؟ توجه کردن، شنیدن مطالب [و] مسائل اخلاقی و مطالبی که خب بالاخره از دیدگاه خاص آن مطالب مورد توجه قرار می‌گیرد و از دریچه خاص، خب مسئله زیاد است این طرف و آن طرف حرف زیاد است کتاب زیاد است دفتر زیاد است مجله زیاد است صحبت زیاد است اما آن چه که باعث شده است که شما در این جا بیایید دیدگاه شما نسبت به مطالب و مسائل اخلاقی است از دریچه خاص یعنی شما از این نظر دارید توجه می‌کنید، انتساب بنده به یک همچنین بزرگ و ارتباطی که من چند صباحی با این بزرگ داشتم با این ولی خدا داشتم شاید تجربه‌ای باشد برای این که افراد بتوانند از این تجربه برای رسیدن به منویات و اهداف خودشان بهره ببرند طبعاً شاید یک همچنین تجربه‌ای در اختیار کسی دیگر نباشد. بله احتمال هست اما حالا به چه نحو و به چه کیفیت این مطلب دیگری است. این یک معیاری است که شما در نظر گرفتید و به اینجا آمدید.

معیار دوم که در نظر گرفتید فرض کنید که موقعیت من کیفیت بیان من کیفیت صحبت من، خود وضعیت و اخلاق من، علی کل حال آن چه را که در ذهن شما یک تصویری ذهنی و یک تصویری از این ارتباط به وجود آورده است که آن ارتباط، موقعیت شما را در این جا توجیه می‌کند خب این بر اساس چیست؟ بر اساس آن سرمایه‌های فطری و بر اساس آن معیارهایی که انسان ممکن است آن معیارها را در کتب به دست بیاورد و بسیاری از آنها را با همان نفس سالم و سلیم و عقل خدادادی، آن معیارها را به دست می‌گیرد هر کجا که آن معیارها منطبق بود آن جا را انتخاب می‌کند و هر جا منطبق نبود طبعاً دیگر رها می‌کند. اگر قرار باشد که روزی برسد و ما به این وضعیت و موقعیت بسنده کنیم و آن معیارها را از دست بدهیم آن موقع، موقع خطر است یعنی فرض کنید که الان شما در این جا آمدید بر اساس یک مطالبی بر اساس یک ذهنیاتی بر اساس یک آموزه‌هایی که بالاخره این طرف و آن طرف به دست آوردید و حالا خداوند هم آن عیوب ما را، همه را پوشانده و غفار الذنوب و ساتر العیوب، آن عیوب و نقایص ما را برای شما فاش نکرده است، شما بر اساس آن تصویر ذهنی یک نوع ارتباطی با این وضعیت ایجاد می‌کنید بر اساس تصویر تصویری که تصویر الهی است یعنی برای خدا این می‌خواهد انجام شود شائبه دنیا در آن نیست ریا و سُمعه و اعلان در خیابان و مجله و اینها در آن نیست.

الان مجالس می‌گیرند هیئت می‌گیرند از یک ماه قبل نمی‌دانم منبری کیست مداح کیست کی کیست کی کیست در خیابان این طرف و آن طرف روزنامه. این جا نه روزنامه هست نه مجلس هست نه رادیو هست نه مجله هست نه چیزی هست نه هیچی! فقط خود دوستان می‌آیند و بعد هم همین طور در انتظار می‌مانند تا

این که ما هم تخلف می‌کنیم و عذرخواهی هم می‌کنیم و بعد هم که خب یک چند جمله‌ای از آن چه که از بزرگان به یاد داریم خدمت دوستان عرض می‌کنیم و بعد هر کسی می‌ماند و حساب و کتاب خودش، هر کسی برای خودش حساب و کتاب خودش را دارد.

مرحوم آقا رضوان الله علیه یک سال قبل از این که از دنیا بروند، در مشهد یک روز رفقا را جمع کردند ظاهراً دو جلسه پشت سر هم بود که آن مجلس اول یا مجلس دوم آن را در همان جلد اول اسرار آوردم، اسرار ملکوت آن [مجلس] را آوردم. در آن صحبت قبل ایشان فرمودند رفقا! آن وظیفه‌ای را که خداوند بر عهده ما قرار داده بود ما انجام دادیم و مطلب را به گوش شما را رساندیم و راه را برای شما باز کردیم حال دیگر خود می‌دانید و من نمی‌توانم بار دیگران را بکشم، من بار خودم را می‌کشم و من آن چه را که بر عهده خودم هست می‌توانم انجام بدهم، دیگر افراد خود می‌دانند و آن چه را که هست. خود ایشان هم به بنده فرمودند حدود شش هفت یا هشت ماه قبل از این که از دنیا بروند به بنده فرمودند فلانی بیا من با تو کار دارم. رفتم پیش ایشان، مشرف شده بودم مشهد، گفتند فلانی ما نسبت به آن چه را که وظیفه داشتیم آن را به آخر رساندیم و اینک شماها باید بیایید و این مطالب را پخش کنید و ابلاغ کنید و تبلیغ کنید و برای افراد باید بیایید این مسائل را گسترش دهید. علی کل حال آن بزرگان وظیفه خودشان را انجام دادند و مسئولیتشان را عمل کردند و راه را به آخر بردند و این مسیر را آنها برای ما باز کردند نه دیگران یعنی آنها با کیفیت عملشان با کیفیت بیانشان با کیفیت قلمشان با کیفیت افکارشان، آنها آمدند راه را از چاه نشان دادند راه را از بیراهه آمدند به ما نشان دادند در بین راههای مختلف گفتند این راه درست است گرچه مشابه این هم فراوان وجود داشته باشد، آن که درست است این است و آن که به مقصد می‌رساند این است، آن که در آن ریا نیست این است، آن که در آن سمعه نیست این است، آن که در آن بیا و برو و تبلیغاتو بالا و پایین و فلان و این حرفها نیست این است و این [را] هم خب نشان دادند و ما هم به صدق و صحت و استقامت و متانت و اتقان این مسیر خب یقین داریم. اگر یقین نداشتیم خب راههای مختلف هم وجود دارد و دیگر نیازی به انحصار در یک راه واحد که دیگر نیست. همین اساس، همین یافته‌های ذهنی و همین داده‌های خدادادی که اینها در نفس و عقل انسان به صورت سرمایه اصلی برای حرکت انسان و نیفتادن در اشتباه و خطا، خداوند قرار داده است این را باید هر روز حفظ کنیم این است مسئله. مطلب این است. آن صدقی را که در ابتدا بر اساس آن صدق قدم درجایی می‌گذاشتیم، بر اثر مرور زمان خدای نکرده تبدیل به کذب نشود آن صفا و بدون غل و غش بودنی که بر آن اساس انسان آمده و جایی را برای تبلور و فعلیت استعدادها و تهیو خودش آماده می‌بیند آن صفا و آن موقعیت نفسانی به واسطه مرور زمان و به واسطه تمرکز در یک جا بودن و به واسطه دلخوش کردن به یک محیط و به واسطه انس گرفتن به یکجا، آن صفا به غیر صفا تبدیل نشود و آن معیارهایی که قبلاً با آن معیارها ما این راه را انتخاب

کردیم آن معیارها و آن ارزشها جای خود را به ضد ارزش ندهد که اگر بدهد در همانجا توقف کردیم و مانند بقیه هستیم! هیچ فرق نمی‌کند هیچ تفاوتی از این نقطه نظر دیگر وجود ندارد.

مثلا فرض کنید که خب دیده شده دیگر، همین سازمانهایی که قبلا بودند سازمانهای انحرافی بودند ارگانهایی بودند انحرافی، در همان زمان سابق و اینها که بودند و الانهم این طرفو آن طرف هستند و افرادش خب منتشر شدند و این طرف و آن طرف پراکنده شدند، خب آن اصول اولیه را وقتی که انسان نگاه می‌کند می‌بیند چیزهای بدی نیست، اقامه‌عدل است و دفع ظلم است و رفع ضیق از همه‌اقتدار اجتماع است و صداقت است و چچی و چچی و اینها تمام مسائلی است که با این مسائل اذهان مایل به فطرت جوان که به دنبال این مطالب می‌رود و از طرف دیگر در مواجهه با مسائل خلاف، خلافش را می‌بیند به سمت این سازمانها هدایت پیدا می‌کند و وارد اینها می‌شود و مدتی که گذشت و با آن مکان خو گرفتند و با آن افراد خو گرفتند و با آن محیط انس پیدا کردند کم کم کم کم از آن اصول اولیه و از آن مبانی که به خاطر آن مبانی آمدند و الان نمی‌آمدند خب چرا بلند شود بیاید برود در آن سازمان و فرض کنید که جان خودش را هم به خطر بیناندازد؟ چرا بلند شود در فلان جا برود که ممکن است که تضییقاتی برای او وجود داشته باشد؟ این این طور نبوده است. از اول شعارها شعارهای فطرت پسندانه عقل پسندانه آن ضمیر صافی انسان پسندانه، آن روح طالب ایمان پسندانه، با آن مطالب این اذهان متوجه می‌شود وقتی که آمد یک سال دو سال سه سال ماند با آن تغییراتی که در آن جا پیدا می‌شود کم کم احساس یک تعلق زائد بر پیگیری همان مطالب گذشته را در وجود خود می‌کند این جوان اگر فرض کنید که این مطلبی که گفته شد به این مطلب نپردازد و بیاید و همین طور ادامه بدهد هر کسی هر چه گفت گوش بدهد و هر کسی هر مطلبی گفت بپذیرد و تنها امید خودش را بقاء در این محیط قرار بدهد نه رشد در این محیط، بقاء در این محیط و بودن در این محیط یک مطلب است رشد و ترقی مطلب دیگر است، اگر دیدیم ما در محیطی هستیم که به واسطه بقاء در او و انس با او و تعلق با او، از مسیر خود کنار افتادیم آن همتی را که سابق داشتیم الان نداریم آن اشتیاقی که را قبلا داشتیم الان نداریم باید به خود بیاییم و ببینیم علت کجاست؟

بعد از این که یک محیطی سپری شد یک مدتی گذشت آن وقت آن ارزشهایی که آن جوان برای آن ارزشها وارد این نهاد می‌شود این سازمان می‌شود وارد این دستگاه می‌شود آن ارزشها کنار می‌رود و فقط ارزشی که باقی می‌ماند بودن در این جا است همین یعنی تمام آن مطالب تمام آن افکار تمام آن نیات تمام آن صداقتها، می‌گویند آقا این کار را نکن آبرویمان می‌رود! آقا اگر این کار را بکنیم فرض کنید که آبروی این در خطر می‌افتد! اگر این کار را انجام بدهی خب این همین مسئله‌ای بود که قبلا مورد اعتراض بود همین قضیه‌ای بود که اگر اول کسی انجام می‌داد اعتراض می‌کردند ولی چون یک مدتی گذشته است خود نفس حضور در

آن جا و تعلقى كه براى انسان نسبت به آن جا به وجود آمده است كم كم تمام ارزشهاى قبل را زير پا مى گذارد و همه را از بين مى برد. ديگر در آن جا صداقت نبايد وجود داشته باشد چون اولين حركت صداقت گونه با اصول و پايه هاى باقيمانده آن سازمان ممكن است در تعارض باشد پس صداقت مى رود کنار، صفا مى رود کنار. اين رانگويم آبرويمان مى رود اين را نگويم آن طور مى شود.

يك وقتى در همان زمان گذشته بود، زمان سابق، يك وقتى يكي از دوستان نقل مى كرد. در يك روزنامه اى آمدند به يك اهل علميتهتى را زدند هتك احترام از او كردندو خب آن بنده خدا اهل اين حرفها نبود متصل به دستگاه سابق نبود به رژيم گذشته نبود بعد معلوم شد كه نه! اين تهمت بوده. افرادى كه وابسته به اين جريان بودند رفتند تحقيق كردند و آمدند گفتند [كه اين تهمت بوده] [به مسؤلين] روزنامه [گفتند كه حرف خود را] پس بيگريد، گفتند نه! گفتند چرا؟ گفتند چون آبروى اين روزنامه مى رود! عجب! آبروى روزنامه مى رود؟ يعنى هتك حرمت يك مؤمن كه بخاطر آن، انسان خود را در مسير و مكتب اهل بيت قرار مى دهد آن هتك حرمت تا قبل از رسيدن من به اين موقعيت حرام بود الان كه من به اين موقعيت رسيدم ديگر هتك حرمت اشكال ندارد! اين مى شود چه؟ خطر. يعنى خطرى كه انسان به واسطه فرورفتن در تعلقات مادى و احساسات و به واسطه انسى كه با آن محيط مى گيرد و انس او با آن محيط نفس خود را نسبت به آن محيط، نفس را مشعوف و منبسط و خوشحال و متلذذ و متنعم احساس مى كند، الان من در اين جا هستم الان من در اين موقعيت هستم به من مى گويند فلانى جزو اين سازمان است به من مى گويند فلانى جزو اينجا است اين كه مى گويند فلانى مى گويند فلانى مى گويند، خطر دارد مى آيد. دارد اين جا هي مى آيد آن ارزشهاى قبلى كم كم دارد فراموش مى شود، فلانى اين جا است صداقت كجا رفت؟ انصاف كجا رفت؟ آن حس هموعدوستى كجا رفت؟ حالا چون فرض كنيد كه يك نفر جزو گروه ما نيست هر تهمتى به او بايد زد؟ همين كه جزو گروه ما مى آيد هر مسئله اى را كه مى خواهد بگويد هر كارى را كه مى خواهد انجام بدهد ديگر مبرا مى شود؟ همين كه خارج از گروه ما مى شود صاف مى رويم دنبال او چكار كرد فوراً يادداشت كنيم چه نقطه ضعفى داشت فوراً يادداشت كنيم اگر هم نداشت فوراً مى سازيم! اين مى شود چه؟ آن خطر.

يعنى انسان اول بر اساس يك ارزشها و يك آموزه ها، آموزه هاى فطرى و الهى و خدادادى يك راهى را تعقيب مى كند چون در تحت تربيت صحيح قرار نگرفته است كم كم شيطان مى آيد خوب هم بلد است چنان اين شيطان بلد است با همه ما همنشين شود و در کنار همه ما قرار بگيرد كه اصلاً به خواب هفت پشت هم نبييم و نفهميم كه از كجا خورديم و از كجا وارد شد مى آيد در افكار ما در نيت ما در نفس ما، در عقل ما مى آيد نفوذ مى كند، يواش يواش، هان مى آيد مى گيرد، فكر ما كه قبلاً در مواجهه با يك قضيه به اين راه مى رفت الان مى بينيم سى درجه انحراف پيدا کرده است، مى گويم ا من قبلاً كه اين طور فكر نمى كردم من در يك همچنين

قضیه که قبلا اتفاق می افتاد خیلی صریح می گفتم حق این است و باطل این است، الان یکخرده مکث کردم یکخرده دارم روی آن فکر می کنم، بینمحالا چه می شود؟ تا شب فکر کنم جوابتان را میدهم! سابق نمی گفتم تا شب فکر کنم جوابت را میدهم تا یک همچین مسئله ای صورت مسئله هم هیچ فرق نمی کند حالا چون این مسئله در ظرف و محدوده ارتباط با یک رفیق قرار گرفته یکدفعه شما می بینی هان! سست شدی سست شدی آن صلابت و استقامت و تیزی شمشیری را که اول نسبت به این جریانات اعمال می کردی کند شده آن کند شده است. آن مال چیست؟ مال این که خطر آمد دارد می آید جلو. یعنی موقعیتی که انسان در آن موقعیت قرار گرفته است آن موقعیت انسان را از آن یافته های سابق به فراموشی می اندازد و آن وضعیت جدید انسان را نسبت به آن مطالب سست می کند کم کم کم برمی گردد و از آن جنبه حریت و آزادی در فکر و اندیشه و آن جنبه آزادی در مقایسه بین قضایا نسبت به هر کسی که می خواهد باشد فرزندش باشد غریبه باشد همسایه باشد و فرد در خیابان باشد هر کسی می خواهد باشد آنحریت و آزادگی تبدیل به یک نوع سستی می شود آن سستی وقتی که گذشت تبدیل به سکوت می شود سکوت که گذشت تبدیل به دفاع از ظلم می شود!

همین طور ببینید یک به یک، همین طور اگر انسان یک مرتبه جلوی آن را نگیرد این مراقبه ای که می فرمایند معنایش این است که انسان بیاید و نسبت به مواردی که قبلا برای او اتفاق افتاده است و مطالبی که الان برایش اتفاق افتاده مقایسه کند چقدر جلو آمده است؟ چقدر عقب رفته است؟ در ارتباط با مسئله به چه نحو است؟ همین قضیه و همین نکته در راه خدا است. راه خدا توجه کنید راه عبور است نه توقف، راه حرکت است نه سکون، راه عبور از نفس است نه غلتیدن در مظاهر نفس. اگر در این جا اعتراضی به من وارد است چون پسر علامه هستم نباید این اعتراض را در درون خودنگه دارید و صحبت نکنید و بگویید نه! حرف نزیم آبرویمان می رود مجلس چه می شود دشمن چه می گوید دشمن کیست؟ دشمن کیست؟ دشمن خود ما هستیم حالا امروزه دیگر رسم شده است هر کسی حرف می زند می گوید دشمن دشمن دشمن! دشمن خود ما هستیم دشمن نفس ما است دشمن اراده های دنیوی ما است دشمن تعلقات مادی ما است ما نمی توانیم این را از خودمان در کنیم می گوئیم همسایه دشمن ما است فلان کس در خیابان دشمن ما است نه بابا! آنها دشمن نیستند هر کسی برای خودش کار دارد زندگی دارد برای خودش برنامه خودش را دارد ما به جای این که بیاییم به خودمان پردازیم نیت خودمان را صالح کنیم کار خودمان را درست کنیم فکر خودمان را اصلاح کنیم می گوئیم چه؟ نیست از ما بر نمی آید نه این که بر نیاید نمی خواهیم بر بیاید نمی خواهیم این بر بیاید! هی عیب را به این می زنیم به آن می زنیم همسایه ما بد است فلان شخص بد است فلان رفیق بد است اصلا فلان کس بد است که حرف ما را عوضی می شنود! بابا گوش است می شنود دیگر، این ضبط هم عوضی می شنود؟ این میکروفون هم عوضی می شنود؟ چرا باید اصلا عوضی بشنوند؟ نمی خواهیم خودمان خودمان را اصلاح کنیم می خواهیم آن التذاز

نفسانی را در تعلق به دنیا برای خود نگه داریم. می‌خواهیم از این مسائل دنیوی لذت ببریم و خود را از آن لذت عالی محروم می‌کنیم برای چه؟ برای همین مسائل عادی و این دو روزه دنیا که اصلاً در اختیار کسی نیست و هیچ کسی نمی‌تواند روی این مطالب حساب کند.

لذا ارتباطی که انسان دارد با افراد مختلف، مخصوصاً و موقعیتهای مختلف، باید کاملاً مواظب باشیم مبدا آن مسیری را که بزرگان برای ما ترسیم کردند، در این ارتباط آن مسیر زیر پا گذاشته شود و هر کسی این کار را انجام بدهد به مکتب اولیاء خدا خیانت کرده است. اگر بر شخصی اشکال وارد است باید اشکال را مطرح کند حالا لازم نیست انسان برود در ملاء عام بگوید برود فرض کنید که کنار بگوید آقا این اشکال به شما وارد است. الان یکی خود بنده، الان ما در قم با دوستانمان و با رفقایمان چطور هستیم؟ خوب حالا دوستان و رفقای مخدرات، اینها خوب به خاطر کرامتشان، هر چه هست، اغماض می‌کنند چه می‌کنند. در قم با دوستانی که هستیم آقا صاف می‌آیند مسئله را به من می‌گویند آقا این کار را که شما کردید این کار شما با این مسئله مرحوم آقا جور درمی‌آید یا جور در نمی‌آید؟ این جوری ما باز کردیم. یا من می‌گویم جور درمی‌آید و دلیل می‌آورم یا می‌گویم در نمی‌آید و موقت است یا اگر اشتباه می‌کنم من را از اشتباه درمی‌آوردند. اگر روزی برسد که من به اعتراضی که دارد به من وارد می‌شود و نقدی که دارد به من وارد می‌شود عکس العمل نشان بدهم و در خود بگیرم، این دارد به من ایراد می‌گیرد بابا آن موقع که تو در شکم مادرت بودی ما آن موقع فرض کن چه بودیم! هان! اگر روزی به این جا برسد آن روز روز سقوط من است و سقوط هر کسی است که این فکر را می‌کند و هر شخصی است که مسئولیت دارد دقت کنید اگر شخصی مسئولیتی می‌پذیرد در این مسیر و در این محدوده و خود را تابع مکتب مرحوم آقا می‌داند و تابع مکتب اولیاء خدا می‌داند اگر نمی‌تواند خود را با این موقعیت وفق بدهد مسئولیتش را کنار بگذارد همین الان روز چهارشنبه اگر شخصی نمی‌تواند با این موقعیت کنار بیاید برای چه هم بار خود را زیاد می‌کند و هم برای سایر افراد دردسر ایجاد می‌کند؟

من در تمام مدت عمرم چه تجربه‌ای که از مشاهده با افعال بزرگان دیدم و چه تجربه‌ای که در مطالعه با تاریخ و کتب بزرگان یافتم هیچ کس را مثل مرحوم والد پیدا نکردم. ایشان عجیب بودند خیلی ایشان عجیب بودند این کار را ایشان هر روز انجام می‌دادند اجازه نمی‌دادند آن مسیر و راهی که خدا تعیین کرده است به اندازه سر سوزنی در ارتباط با دوستان خودشان در آن انحراف پیدا شود. بارها ایشان می‌فرمودند و می‌گفتند، من ناراحت هستم از این که دوستان می‌آیند دست من را می‌بوسند تا این که آقای حداد گفتند خوب بگذار بیایند ببوسند، شما حالا یک توجه دیگری بکنید خود ایشان می‌فرمودند وقتی که می‌خواهند رفقا همدیگر را ببوسند پیشانی را ببوسند برای چه؟ دست بوسیدن با پیشانی بوسیدن فرق می‌کند کسی بیاید پیشانی مرا ببوسد تا این که دست من را ببوسد حال من یکی است؟ دست من را ببوسند دیگر! یا بیایند پیشانی من را ببوسند. فرق

می‌کند. ما که معصوم نیستیم ما که به مقام عصمت نرسیدیم ما که امام نیستیم ما که ولی خدا نیستیم تمجیدهایی که می‌شود تعریفهایی که می‌شود. در این تعریفها بایدرعايت نکات اخلاقی و تربیتی باشد جملاتی که به کار برده می‌شود باید این جملات سنجیده باشد آدم هر حرفی را نمی‌تواند به هر کسی بزند بعضی‌ها تحمل ندارند یکخرده بیشتر تعریف کنی به خود می‌گیرند، به ظاهر می‌گویند نه آقا ما قابل نداریم نه آقا! خیلی هم قابل دارد! خیلی! قابل که سهل است صدتا قابله دارد! خیلی این مسئله برای همه افراد دیگر به طور قطعی روشن است که همه ما دچار لغزش هستیم، همه. باید این مسئله را دقت کنیم.

یکی از مواردی که مرحوم آقا رضوان الله نسبت به او خیلی پافشاری میکردند و عجیب بود وضعیت ایشان و من ندیدم در کسی این مسئله را، این که اگر کسی می‌آمد و پای ایشان را می‌بوسید اصلا دنیا دیگر زیرو رو می‌شد یعنی این قضیه قضیه‌ای نبود که تصنعی باشد ها! نه! مسئله تصنعی نبود حال ایشان جواری می‌شد و به وضعیتی درمی‌آمدند...! یک مرتبه من دیدم یک شخصی، در راه مسجد بودیم من پشت سر بودم تقریبا حدود پنجاه متری عقب می‌آمدم سنم حدود شانزده هفده سال، همین حدودها بود یکی از دوستان ایشان پشت سر ایشان بود تازه هم آشنا شده بود خوب به این مسائل هم وارد نبود، این آمد دم چهار راه، از منزل که حرکت کردیم، همان چهارراه هدایت، به آن جا که رسیدیم سر پیچ، آمدیک مرتبه افتاد پای ایشان را بوسید ایشان یکدفعه ایستادند رنگشان سفید شد، سفید شد و نشستند و حال تهوع اصلا برای ایشان پیدا شد یعنی آن قدر منقلب شدند! نتوانستند حرکت کنند و چند دقیقه، ده دقیقه همین طوری نشستند و دوباره راه افتادند این تصنع نیست یعنی آن قدر این مسئله برای این شخص گران است، خوب من با بقیه چه فرق می‌کنم؟ الان در وجود خودشان، چرا او باید بیاید پای من را ببوسد؟ چرا باید بیاید ببوسد؟ چه فرقی بین من و او است؟ چرا باید این طور باشد؟ چرا باید یک مؤمنی در مقابل مؤمن دیگر...؟ اینها شوخی نیست اینها راههایی است که بزرگان...، ما با چشم خودمان دیدیم نه این که شنیدیم.

یک مرتبه در منزل یکی از همین دوستان که در مشهد روضه بود و از قضا من هم صحبت می‌کردم دهه‌عاشورا، بعد از صحبت که ایشان آمدند پایین و حرکت کردند در حیاط یکی آمد از همین غریبه‌ها هم بود آشنا نبود از طهران آمده بود که ایشان را ببیند آمدیکدفعه در حیاط افتاد و پای ایشان را بوسید، ایشان آن قدر متأثر شدند که با پا زدند نسبت به او و بلند گفتند این غلطها چیست که می‌کنید؟ آخر این غلطها چیست که دارید می‌کنید؟ این غلطها چیست که می‌کنید؟ به این نحوه.

الان یک قضیه‌ای یادم آمد که خیلی قضیه عجیبی بود که خدا رحمت کند بعضی از افراد، واقعا چقدر اینها اهل اخلاص و خلوص بودند. یکی از علما بود در مشهد که هم در مشهد بود هم در طهران، شش ماه چند ماه در طهران بود چند ماه [هم مشهد]، به نام مرحوم آیت الله آقا سیدعلی لواسانی که خیلی هم فرد فاضلی

بود عالم بود پیرمرد بود دیگر، خیلی پیر بود. شاید متجاوز از صد سال ایشان عمر داشت. خیلی به مرحوم آقا ارادت داشت، خیلی، خیلی دوست داشت. مرحوم آقا هم که در مشهد بودند می رفتند در منزل او، خیلی از اوقات هم ما می رفتیم، ایشان هم می آمدند. خیلی هم اهل شوخی بود بخصوص وقتی که ما را می دید شوخی او گل می کرد. بعد از این که مرحوم آقا از دنیا رفتند یکدفعه من به اتفاق یکی از دوستان رفتم منزل ایشان به عنوان، دو یا سه نفر دیگر هم بودند. ایشان گفتند من می خواهم این قضیه را به شما بگویم من تا به حال به کسی نگفتم می خواهم به شما بگویم. گفتند در همین دو یا سه سال اخیر، من یکدفعه به پدر شما گفتم می خواهم برای شما نعلین بخرم نعلین بیاورم منزلشان هم ظاهراً در همان خیابان ری و آن طرفها بوده که از همان کفاشیهای نعلین علما هم آن جا هست که درست می کنند. می خواهم یک نعلینی برای شما بخرم ایشان گفتند خیلی خوب برو بردار بیاور. می گفت رفتم، یک ماهی هم طول کشید و به آن شخص گفتم چه کار کن و چه نعلینی باشد و فلان باشد و سبک باشد و خیلی خلاصه می گفتند که چیز کردیم تا یک نعلین زردی، خیلی قشنگ و تر و تمیز و سبک و خوب و چرم خلاصه برای ایشان گفتیم درست کردند و آوردیم مشهد. به ایشان تلفن کردم و گفتم که آقا این نعلین را آوردم می خواهم بیایم منزل شما و ایشان گفتند نه من می خواهم بیایم منزل، گفتم نه من می آیم، ایشان بالاخره گفتند نه من می آیم، وقت گذاشتند برای فردا صبح.

قبل از اینکه ایشان بیایند دو نفر از معممین طهران که آمده بودند در مشهد، آمدند یک ساعت قبل در منزل ما صحبت از پدر شما شد، اینها شروع کردند به بدگویی کردن و هر چه از دهانشان درآمد گفتند، حالا جرم پدر ما چه بود؟ جرم پدر ما این بود که عارف بود دیگر! این جرمش این بود. شروع کردند به بدگویی کردن و حتی اهانتهای غیر قابل تحمل که من به آنها گفتم که اگر بخواهید از این بیشتر ادامه بدهید من شما را از منزل بیرون می کنم! اگر بخواهید ادامه بدهد من بیرون می کنم شما را! و جواب شما را خواهم داد. ایشان می گفت که گفتم جواب شما را خواهم داد و می دانستم که بعد از یک ربع دیگر فرض کنید که بیست دقیقه دیگر پدر شما می آیند. چون ایشان سر قولی که می دادند مثل ما نبودند که نه و نیم که قول دادیم ساعت چند آمدیم؟ البته عرض کردم من تقصیر نداشتم چون در مسیر که می آمدیم در بین راه قم و طهران این وسیله کرایه ای که ما سوارش شده بودیم پلیس گرفت و گفت که این کرایه دزدی است گفتیم خب کار ما درآمد! گفتیم به آنها ما خب چه کنیم پیاده شویم در این بیابان؟ ولی الحمدلله بعد از سه ربعی مسئله ختم شد و فهمیدند که قضیه چیز شده است یعنی راننده چیز نکرده بود یکی دیگر دزدیده بود و منتهی خب وقتی که رفع مشکل شده بود هنوز این نقل و انتقالات به اصطلاح ثبتي و کامپیوتری و اینها انجام نشده بود ظاهراً نمی دانم یک ماه طول می کشد چقدر طول می کشد اینها، جاهای دیگر که یک دقیقه است ولی این می گفت یک هفته ده روز است چیز شدیم هنوز این قضیه، علی کل حال از آن جا آمدیم بعد هم که آمدیم در اینجا، با این شهر بله!

چه عرض کنم! چی آباد شما برخورد کردیم که الان تقریباً بیش از یک ساعت و خرده ای است از آن جا و حالا هم این جا هستیم. عذرخواهی هم کردیم که حالا انشاءالله دوستان می‌بخشند.

ایشان وعده که می‌دادند سر وعده بودند و به وعده عمل می‌کردند. می‌گفت من با آنها دیگر صحبت نکردم و همین طور صبر کردم تا پدرتان آمدند بالا و نشستند و صحبت هم، که آندو تا دیگر ساکت بودند پشت سر ایشان و الا کسی جلوی ایشان که نمی‌توانست حرف بزند، ایشان می‌گفتند ما وقتی که در نجف بودیم تمام علمای نجف ما را به همدیگر نشان می‌دادند و جلوی ما کسی نمی‌توانست حرف بزند پشت سرمان هر چه می‌خواستند می‌گفتند و الی ماشاءالله، فردا می‌دیدیم فلان آقا تا دیروز به ما سلام می‌کرد امروز دیگر سلام نمی‌کند خدایا ما چه گناهی کردیم؟ از دیروز تا حالا چه مرتکب شدیم؟ معلوم می‌شد که رفتند او را دروه کردند و گفتند که این آقا درویش است و صوفی است با او ارتباط نداشته باش سلام نکن چه نکن! می‌دیدیم فردا در بازار می‌رویم رویش را می‌کند آن طرف و سرش را بلند می‌کند خلاصه ایشان هم این زمانها را گذراندند، علی کل حال حق یک مرتبه روشن می‌شد و وقتی که حضرت انشاءالله ظهور کنند تمام آن کسانی که آمدند از روی عناد آنها که از روی سادگی این کارها را کردند مخالفتها را با عرفان کردند و اولیاء خدا، امام زمان می‌بخشد اما آنهایی که آمدند از روی عناد کردند خواهید دید که بر سر آنها چه خواهد آمد! علی کل حال.

ایشان می‌گفتند که پدر شما آمد و نشست و من رفتم آن نعلین را برداشتم آوردم، گفتم که آقا ما آوردیم، ایشان خیلی به به و تشکر و فلان و خیلی ایشان اهل ملاطفت و رفاقت و، پدر ما در مقام تشکر و دلجویی خیلی شاخص بودند، در فامیل شاخص بودند، و خیلی تشکر و اینها کردند بعد همین که آمدند بگیرند، ایشان گفت نه نمی‌شود من باید خودم این نعل را پای شما کنم! ببینید چقدر مرد بزرگ! این آیت الله مرحوم لواسانی چقدر باید از خود گذشته از نفس گذشته باشد و بی هوا باشد و چیز باشد جلوی دو نفر از معممین که از طهران آمدند بگویند من، حالا عمدا می‌خواست این کار را بکند این می‌خواهد جلوی آنها این کار را انجام بدهد که حالا ببینید نسبت به این من ارادتم در چه حد است؟ گفت که جواب شما را می‌دهم این بوده است. گفت می‌خواهم نعل را خودم پای شما کنم! ایشان می‌گفتند پدر شما همین طور ماند که چه بگویند؟ گفتند نه آخر! گفت نمی‌شود من باید خودم نعل را پای شما کنم. ایشان می‌گفت که من گفتم باید پایتان را دراز کنید! خب پدر ما آخر ایشان اصلاً نمی‌آمد این حرفها به ایشان، گفت که باید پایتان را دراز کنید و من نعل را این طور خودم پایتان کنم، بالاخره ایشان می‌گفتند که من چه کار کنم؟ غیر تسلیم و رضا حالا اولی آن را نمی‌گوییم کو چاره‌ای؟ دیگر ایشان هم سنشان بیشتر بود از پدر ما و هم بسیار خیلی لطیف و ظریف و ایشان هم اهل رعایت بودند دیگر، ایشان اول پای راستشان را دراز کردند و با خیلی خجالت و اینها، می‌گفت من آمدم این نعل اول

را پای راست ایشان کردم و گفتم حالا باید پای چپ را دراز کنید وقتی ایشان پای چپ را دراز کردند من نعل را پا کردم آمدم پای ایشان را بوسیدم!

می گفت آقای آسید محسن شما نمی دانید که چه شد؟ ایشان در یک وضعیتی قرار گرفت که هزار بار من خودم را لعن کردم که چرا این کار را کردم؟ آن هم یک همچین مرد، یک همچین مرد بزرگ، مرحوم آیت الله لواسانی، این شخصیت، آن وقت جلوی این افراد آخر این چه کاری است و فلان و حالا آن بنده خدا صدق و صفا و خلوصش بوده است آن حالا به اجرش می رسد ولی پدر بابای ما درآمد تو با این کاری که کردی! من به ایشان هم گفتم این کارها کارهایی بود که یک وقت ممکن بود ایشان سخته کند یعنی این جور نبود که بخواهند یعنی احتمال سخته و خطر جدی برای ایشان بود. ایشان می گفت اتفاقا همین طور بود. ایشان یک مرتبه سرش این طور شد و رنگش سفید شد و رفت اصلا که من چیز شدم و خیلی به هم ریختم و خب چه شد فلان شد آمدم نمی دانیم فلان و چه کردم! آقا عذر می خواهم و معذرت می خواهم و فلان و ایشان همین طور سر را پایین انداختند تا یک ربع! می گفت تا یک ربع نه من جرأت داشتم دیگر حرف بزنم و نه ایشان اصلا دیگر صحبت می کرد [و نه] زبانشان دیگر باز می شد و بعد می گفتند که ایشان تشکر کردند خداحافظی کردند و آمدند بیرون، رفتند. این یک رفتار.

یک رفتار دیگر، در همین قم حرم حضرت معصومه سلام الله علیها من چندی پیش، تقریبا چند سال پیش بود می خواستم بروم زیارت، آمدم در صحن نشستم کنار، این قضیه مال حدود ده یا دوازده سال پیش است یا بیشتر، زمان مرحوم والد [بود]. آمدم نشستم کنار، در همین کنار صحن، یک مرتبه دیدم رئیس یکی از طائفة دراویش که من او را می شناختم به اتفاق چند نفر از این در صحن وارد شد که به سمت حرم برود، به وسط صحن که رسید دو نفر از افرادی که لابد از مریدها بودند هر که بودند آمدند از آن طرف و دوان دوان به او رسیدند و وقتی که به او رسیدند افتادند در صحن و پای او را هر دو بوسیدند و این شخص همین طور ایستاده بود و همین طور توجه می کرد و خلاصه ابراز لطف و عنایت جناب بله! جناب آقا! جناب استاد! جناب درویش! چه می گویند؟ قطب می گویند، از این حرفها می گویند، شروع کرده بود به اینها و اینها همین طور به مدت تقریبا حدود نیم دقیقه سر در پای ایشان گذاشته بودند تا این که ایشان اذن فرمودند که اینها بلند شوند و به راه خود بروند و اینها آمدند. رفیق ما نگاه کرد گفت پدرت را ببین این را هم ببین! حالا آن درویش است یا این؟ آن صوفی است یا این؟ کدام صوفی هستید؟ کی برای خدا است؟ کی دنبال واقع دارد می رود؟ که آن حقایق الهی در نفس او جا گرفته است؟ کدام یک از این دو؟ چرا اجازه می دهی پایت را ببوسند مردک؟ برای چه؟ چه فرقی بین تو و بین او است؟ چه تفاوتی می کند؟ خیلی دلت می خواهد، دلت لک زده بیایند دستت را ببوسند، پا بوسیدن یعنی چه؟ این قضیه بایستی که برای همه افراد مایه عبرت باشد.

این کسی که الان به این وضعیت رسیده که جلوی افراد می‌آیند و پایش را ببوسند و نه تنها ممانعت نمی‌کند و بلکه خوشحال و مشعوف هم می‌شود این از اول که این طور نبوده است کم کم کم کم کم می‌آمدند هی برای آقا صلوات بفرستیدی برای آقا جا باز کنید، آقا آمدند! آقا آقا! این آقا آقاها پدر آدم را در می‌آورد! هی برای آقا این طور کنید برای آقا آن طور کنید این آقا چه می‌شود؟ باد می‌شود باد می‌شود باد می‌شود و اگر کسی چشم داشته باشد می‌بیند که در این نفس این ششها چقدر باد شده است؟ این ششها که این قدر است وقتی باد می‌شود یک سرشش چپ می‌رود مغرب سر راست هم می‌رود مشرق! این قدر باد می‌شود ولی انسان نمی‌بیند فقط خیال می‌کند به چقدر فرد متواضع! چقدر مرد خلیق! چقدر مرد سربه زیر اما در این سربه زیری چه خوابیده خدا می‌داند! این راه و مسیر و مکتبی است که انسان باید دنبال این برود.

مرحوم آقا توصیه می‌کردند که همیشه انسان باید وضعیت خودش را با آن تفکراتی که قبلاً داشته با موقعیت فعلی خودش باید بسنجد. الان شنیده می‌شود در بعضی از جاها فرض کنید که اگر یک شخصی یک کاری کند می‌گویند آقا اعتراض نکن یعنی چه اعتراض نکن؟ اشکال نکن نباید اگر مسئله‌ای هست اشکال شود. تمام حرص و جوش ما و تمام دغدغه خاطر مال برای همین است که اشکالی در این جا نباشد در این جا ابهامی نباشد، این که من آدم خدمت شما برای چه آمدم؟ این صحبت‌هایی که کردم برای همین است. بارها مگر خود بنده به شما نگفتم که هر اشکالی که دارید چه در مسائل اجتماعی چه در مسائل فقهی و چه در مسائل اعتقادی و توحیدی و عرفانی، در هر قضیه که اشکال دارید بنویسید و مطرح می‌شود. آن راهی که بخواهد با ابهام برود، نگاه کن و حرف زن در آن باشد، چشمت را ببند در آن باشد، صداقت در نیاید در آن باشد، این جا وضع به هم نخورد در آن باشد، این جا صدا بیرون نرود....، این را اصلاً بگذارید در کوزه و آبش را بخورید این اصلاً به درد نمی‌خورد این فایده‌ای ندارد این هیئت است این همین هیئت‌های تئاتر مانند است این دیگر این جا جایی نیست که انسان بخواهد رشد پیدا کند و ترقی پیدا کند و راهش باز شود و مسیر هم برای انسان خالی از اشکال و اشتباه که نیست. پس این اشتباهات را کی باید بگوید؟ کی باید حل کند؟ این ابهام را کی باید برطرف کند؟ این سوال و پاسخها را کی باید در اذهان پاسخگو باشد و راه را باز کند؟

مرحوم آقا اگر می‌خواستند در این مسیر حرکت کنند که هفتاد جلد کتاب نمی‌نوشتند. این هفتاد جلد کتابی که نوشتند برای این است که بگویند ما این هستیم ما راهمان این است مطلبمان این است هر کسی حرف دارد بلند شود بیاید حرفش را بزند.

پس بنابراین مسیری که بزرگان آن مسیر را ترسیم کردند آن مسیر صدقت و مسیر عبودیت و مسیر حریت است این سه مطلب باید در ذهن باشد. یکی این که همیشه انسان باید نسبت به رفیقش صادق باشد او هم نسبت به انسان همین طور و این صداقت اگر یک روز کمرنگ شود، در آن موقعیت نفس انسان می‌ایستد

و دیگر ترقی نمی‌کند. معیاری را که امروز خدمت شما عرض می‌کنم این معیار را همیشه ما باید در فکر و ذهن داشته باشیم. ما باید بدانیم راه خدا راه صداقت و صفای باطن است و صداقت و صفای باطن است که انسان را حرکت می‌دهد نه نماز شب و نه ذکر و نه شرکت در این مجالس، آن باید اصل قرار بگیرد و ستون برای این خیمه باید واقع شود. اگر آن صداقت و حریت و عبودیت بود اگر این طور بود این خیمه در وضعیت خودش برقرار می‌ماند و اگر آن ستون نبود این خیمه می‌آید پایین. حالا ما هر چه تصور کنیم که در زیر خیمه هستیم فایده‌ای ندارد. این دیگر نتیجه‌ای ندارد.

همان طوری که رشد در علوم دنیوی به واسطه توجه و اهتمام بیشتر برای پرداختن است، کسی که در کلاس می‌رود اگر به جای فرض کنید که توجه به درس استاد کردن شروع کند به جدول حل کردن چیزی یاد می‌گیرد؟ نه! چیزی یاد نمی‌گیرد فایده‌ای ندارد. وقتی که برمی‌گردد در منزل به جای این که به درسها پردازد اگر هی شروع کند به تلویزیون تماشا کردن این می‌ماند. و همین طور در سایر مسائل، در کسب و اینها همه همین طور است. در مسیر الهی و در رشد الهی آن چه که عمود برای خیمه این موقعیت انسان را تشکیل می‌دهد صداقت انسان با خود و خدای خودش، دوم عبودیت است که انسان در مقام عبودیت خود رامثل سایر افراد احساس کند نه بیشتر، سوم آن حریت و آزادی در برابر راهش است. این حریت و آزادی را هیچ گوهری و هیچ کیمیایی و هیچ چیز ارزشمندی در دنیا نمی‌تواند عوض واقع بشود برای این. یعنی شما نمی‌توانید این را از دست بدهید در مقابلش چیزی گیر بیاورید. دنیا و آخرت را به شما بدهند و آن حریت را در قبال خود و مسیر خودتان بخواهند از شما بگیرند باختید دیگر در آن جا توقف است.

پس بنابراین این مسئله را ما باید همه مورد توجه قرار بدهیم. شنیده شده بعضی‌ها تصورات دیگری دارند از این مجالس و این مسائل و این ارتباطات و این موقعیت، این طور به نظر می‌رسد. خب گاهی اوقات برای انسان شبهه‌ای پیدا می‌شود این شبهه باید رفع شود. تمام افرادی که در راه خدا هستند به قول و کلام و فرمایش بزرگان آنها مثل دندان‌های یک شانه می‌مانند این مطلبی را که خدمت شما عرض می‌کنم باید همه بپذیریم نه این که فقط بگوییم بله بله درست است، نه باید بپذیریم و خود مرحوم والد رضوان الله علیه ایشان که خب ولی الهی بود دیگر، موقعیت ایشان اصلا فرق می‌کرد، والله من شهادت می‌دهم و اعتراف می‌کنم الان، که ایشان خودشان را با دوستان خودشان مثل دندان‌های شانه می‌دیدند، دلیلش همین، همین‌هایی که گفتم، واقعا می‌دیدند، منتهی از باب تکلیف و از باب مسئله تربیت و اینها، یک بحث جداگانه بود و خیلی هم در آن موارد سفت و محکم برخورد می‌کردند، در آن شکمی نبود. ولی از نظر ارتباط نفسانی و دیدگاهی که داشتند نسبت به افراد، دیدگاه واقعا یکسان بود. واقعا یکسان بود، هیچ تفاوت نمی‌کرد.

همین رفیق ما دوست ما که ما را آوردند در این جا، ایشان خودشان می‌گفتند یکدفعه رفتیم در مشهد،

رفتم زیارت. رفتم در منزل مرحوم آقا در زدم یا در نزد، دیدم که صدا می آید از بیرون، ظاهرا داشتند منزل را خراب می کردند و اصلاح می کردند حیاط و این چیزها را، نمی شد رفت. من در زدم یک مرتبه دیدم خود مرحوم آقا آمدند دم در، نگاه کردم دیدم حیاط خراب است و فلان و بیرون هم همان پله بود و چیز و اینها، یکدفعه آمدند به به سلام علیکم حال شما گفتند آقا تو که نمی شود بیایید پس بیایید همین جا، همان جا گرفتند روی زمین نشستند، در کنار کوچه دم در ایشان نشستند و ما هم نشستیم و مرحوم آقا گرفت کنار ما نشست یک ساعت دِ بگو و دِ بخند و فلان این چیزها!

خب آیا می آید یک استاد خودش را در کنار شاگرد، شاگرد و استادی بود مسئله، بلند شود بگوید آقا من بیایم کنار این بنشینم مردم در کوچه می آیند نگاه می کنند حضرت آیت الله در کوچه نشسته! بغل این آقا نشسته! خب مردم چه می گویند؟ آقایان چه می گویند؟ این حرفها را همه را ریخته در دریا و اصلا به این مسائل فکر نمی کند. پس معلوم می شود مطالبی را که ایشان می گفتند خودشان هم عامل بودند یعنی خودشان این مسئله را احساس می کردند بعد برای افراد دیگر مطرح می کردند. ولی متأسفانه ما این طور نیستیم ما به ظاهر می گوییم که آقا ما کسی نیستیم ولی اگر کسی با ما حرف بزند فوراً به او پرخاش می کنیم فوراً به او می تازیم و فوراً او را مورد عتاب و خطاب قرار می دهیم، یعنی چه؟ این حرفها یعنی چه؟ اگر مانند دندانهای یک شانه هستیم باید این یکسانی را عملاً اثبات کنیم و به منصفه ظهور برسائیم. این که یک نفر بلند می شود و فرض کنید که اعتراض می کند و بعد مورد خطاب قرار می گیرد مورد عتاب قرار می گیرد سرشان را آن طرف می کنند! تمام اینها خیانت به مکتب آقا و خیانت به مکتب اولیای الهی است و باید دوستان و این گونه افراد هم باید بدانند که ما دیگر حوصله این عریضه نگاریها را نداریم. وقت ما دیگر مجال برای این گونه مطالب را نمی دهد. اگر شخصی می تواند خودش را با آن چه که گفته می شود آن هم از ناحیه بنده با آن چه که گفته می شود می تواند وفق بدهد خب راه خودش را رفته مسیر خودش را طی کرده است و تمام آن چه را که بزرگان گفتند طبعاً....، ما که از پیش خودمان نمی گوییم و اگر کسی نمی تواند و برای خود و برای دیگران، در صحبت کردن در رفت و آمد کردن در کیفیت کردار ممکن است مشکلی به وجود بیاورد از همین امروز بگوید من آقا نمی توانم، ظرفیت بنده این مقدار است، بنده حدّ این مقدار است، کسی که از من تعریف کند خوشم کند کسی که از من انتقاد کند بدم می آید بسیار خب بفرمایید مثل سایر افراد بشوید تا این که بیش از این انسان به ورطه اعتبارات و توهمات نغلطد.

این ایام ایام بسیار ذی قیمت و ارزشمندی است و بسیار توصیه می شده، بزرگان خیلی نسبت به این مسئله توصیه داشتند، من خودم یادم است که اولیای الهی اصلاً تمام این چهل روز را تا روز عید قربان روزه می گرفتند یا اکثر اوقات روزه می گرفتند و توجه نسبت به مسائلی که عرض شد بسیار مهم است و انسان

بیایدمرور کند در خودش و در کردار و رفتار خودش و در ارتباط با خودش و خود را محک بزند نسبت به استقامتش و علاقه و شوقش به راه و آن چه را که قبلا بوده و الان هست. مثلا قبلا اگر می گفتند که آقا باید برای این که تو این کار را انجام بدهی از این کارت باید بگذری این جا را نباید بروی، این مجلس را، خب خیلی برای او مشکل بود خیلی برای او سخت بود و چه بسا زبان به اعتراض هم می گشود که آقا این چه راهی است؟ چه مسیری است؟ چه مکتبی است؟ این چیزهای من در آری چیست که در آمده است؟ با بقیه چه فرقهایی دارد می کند؟ مگر همه دارند این کارها را می کنند؟ خب همه خیلی کارها می کنند این که! ولی الان نه! می بیند خیلی راحت است مسئله برای او حل شده و جلو آمده و می تواند، این باید دلگرم باشد و خدا را شکر کند که از این مرحله عبور کرده و توانسته که به مطالب بالا برسد. اگر دیده نه، اگر یک همچنین مسئله ای گفته می شود یک مقداری برای او سخت است یک مقداری برای او سنگین است، ای کاش این قضیه گفته نشود! ای کاش این مسئله مطرح نشود! ای کاش کار ما به این جا نرسد که به ما این را بگویند! این مطلب را مطرح کنند! این ای کاش ای کاش علامت چیست؟ علامت پس رفتن است. باید به خود بیاید و در خود تجدید نظر کند و مسیر آینده خودش را روی این قضیه باید تطبیق کند.

حالا نمی دانم که دیگر وقت و اینها هست؟ این مطالبی که شما در این جا دارید سوالاتی که شده می توانیم یا این که بگذاریم انشاءالله برای فرصت دیگر؟ ما گرچه گفتیم دو ماه ولی ظاهرا هر چند ماه یک مرتبه می شود! بیش از این دیگر ما را شرمنده نکنید ما به حد کافی خودمان عرق شرم داریم. حالا انشاءالله امیدواریم این طور نشود یعنی بیشتر بتوانیم خدمت رفقا برسیم. عرض کنم حضورتان که بعضی از سوالات هست که اینها پاسخش احتیاج به توضیح و اینها ندارد.

سؤال و جواب: با سلام لطفا صدقه ...، ما با سلام نداریم! این با سلام با سلامها چیزهایی است که جدید در آمده است. انسان باید [آن را] بگوید که در اسلام وارد است که مسلمان باید بگوید چه؟ سلام علیکم! آن را ما در اسلام داریم. این با سلام یکنفره شیک بازی است و عرض کنم حضورتان ما هم که شیک نیستیم! صدقه عام و خاص یعنی چه؟ صدقات عام صدقاتی است که به همه افراد می رسد مثل کفارات که فرض کنید انسان پولی به فقیر می دهد چه سید باشد چه سید نباشد. ولی صدقات خاص مثل فطره، کفاره روزه زکات البته جزو عام است که فقط به عام [غیر سید] می رسد، به او می گویند صدقات خاصه.

سؤال: بیماری که باید خون تزریق کنند و یا فرآورده های خونی مثل پلاسما، حکمش چیست؟ هم از لحاظ ظاهری و هم از لحاظ باطنی بفرمایید؟

جواب: اشکالی ندارد البته خون بسیار مسئله مهمی است این را باید دوستان بدانند و تأثیر بسیار زیادی در روحيات انسان دارد. امروزه هم که ثابت شده است مهمترین عضو بدن خون است و اصلا برای خون یک

رشته خاصی درست شده و آن حساب و کتاب خیلی چیزی دارد. و من به یاد دارم از مرحوم آقا که می فرمودند تا جایی که ممکن است، تاجایی که ممکن است نه ضرورت، اگر پزشک ضرورت تشخیص داد در آن جا واجب است که تزریق خون شود و اگر کسی تزریق خون نکند و از بین برود حکم قتل نفس را دارد. ولی تا جایی که ممکن است انسان از دیگری خون نباید بگیرد. تا جایی که ممکن است، انسان به وسیله داروها و تقویت هاو چیزهای دیگری بتواند جبران کند. برای خود بنده هم که تقریباً چهار سال پیش یک عارضه ای اتفاق افتاد که خود پزشک گفته بود که حتماً باید خون تزریق بشود و اینها، آن ناراحتی اثناعشر و من سعی کردم که نشود و الحمدلله مسئله منتفی شد و نیازی به آن قضیه پیدا نشد.

ولی مسئله خون خیلی مهم است و روحيات افراد تأثیر كاملاً مهمی روی خون آن افراد ایجاد خواهد کرد. این براساس یک نوع ارتباط بین ماده و بین صورت مثالی که صورت مثالی اعمال و آن روح آن اعمال در وجنات انسان تأثیر خواهد گذاشت. در چشم انسان تأثیر می گذارد. بسیاری از افراد هستند که اینها، یعنی بزرگان وقتی یک نفر را می بینند تشخیص می دهند که این اهل صلاح است یا اهل ضلال است و اهل فسق است و حتی گناهان متعدد تأثیرهای متفاوت روی انسان ایجاد می کند. افرادی که دزد هستند حتی صورت ظاهری آنها برمی گردد، افرادی که اهل مکر هستند اهل دروغ هستند صورت ظاهری آنها برمی گردد، حالا خوب صورت مثالی که اهل معنا آن صورت مثالی را تشخیص می دهند که آن کسانی که نفاق می کنند صورتشان به شکل روباه درمی آید آن به جای خود بماند. در چشم این آثار حتی ممکن است پیدا شود و امروزه کم کم دارند به بعضی از این مسائل می رسند. بعضی از این شعب پزشکی و طبابت، در طبابت جدید به پرداختن تأثیر گناهان و تأثیر اعمال و رفتار انسان بر اعضای بدن اختصاص پیدا کرده است که این البته سابقه کهن دارد و از زمانهای گذشته این طور بوده و امروزه کم کم این قضیه دارد به یک مسائل بسیار محیرالعقولی می رسد که چطور انسان می تواند تشخیص بدهد که چیست؟

علی کل حال تزریق، هم خون دادن خوب است که افرادی که نیاز دارند انسان باعث نجات جان بیماری می شود، بسیار کار خوبی است و بسیار کار مستحسنی است. ولکن در گرفتن خون تاجایی که ممکن است تا جایی که ممکن است انسان اقدام نکند، حالا صرف نظر از این که ممکن است هزارتا مرض و اینها باشد، مرضهای هپاتیت و اینها فرض کنید که باشد، اینها به جای خود ولی از نقطه نظر روحی خوب نیست مگر این که ضرورت باشد [که آن] مطلب دیگری است.

سؤال: ما که این قدر به خوردن حلال و حرام دقت داریم ولی بیماری هموفیلی هستیم و اصلاً دلمان رضایت نمی دهد که از پلاسما استفاده کنیم در واقع .. جراحی و دندانپزشکی به پلاسما ... انجام بدهیم نه اشکال ندارد عرض کردم که این قضیه در مورد وجوب نیست بلکه در موارد غیروجوب و غیر ضرورت

است.

سؤال: آیا می‌شود با تلفن صیغه محرمیت خواند و درست است؟ بخصوص برای دختران و پسران.
جواب: ببیند! ما صیغه محرمیت نداریم. صیغه‌ای که ما داریم، متعه، همان متعه نکاح است و از آثار آن محرمیت است. ما چیزی به نام محرمیت نداریم، بلکه ممکن است که انسان بعضی از حقوق خود را در هنگام [عقد] نفی کند آن اشکال ندارد ولی وقتی که عقد خوانده می‌شود چه عقد دائم و چه عقد منقطع، در هر دو، واقعا او زن او و او شوهر او خواهد شد و این زواج یا زواج دوام است در صورتی که عقد دائم باشد یا این که این زواج موقت است در صورتی که این عقد عقد موقت باشد و از تلفن هم اشکال ندارد و شرایطش هم مانند شرایط عقد دائم است که اگر دوشیزه باشد نیاز به اذن ولی دارد و اگر دوشیزه نباشد که خب اشکالی ندارد

سؤال: در مورد خواب و رؤیا، شاخص خواب روحانی چیست؟ در خواب می‌دیدم که گفته می‌شود شما متعلق به آقا رسول الله می‌باشید آیا این اشاره کافی است؟
جواب: خب خوابها متفاوت است. بعضی از خوابها خوابهای شیطانی هستند گرچه صورت صورت روحانی دارند بعضی از خوابها خب خوابهای روحانی هستند و تشخیص آن یک قدری مشکل است و هر کسی نمی‌تواند این تشخیص را بدهد. به صرف این که گفتند شما متعلق به رسول الله هستید دلیل نمی‌شود بر این که این خواب خواب روحانی بوده است. آن کسانی که مورد اغواء شیاطین قرار گرفتند و انحراف پیدا کردند، از همین راهها بوده است. یعنی شیطان به صورت یک مظهر روحانی و به صورت جلوه‌های روحانی برای افراد ظاهر می‌شود در حالت رؤیا، منام، و در حالت کشف در حالت یقظه و بیداری و آن خواست خود را به معنا یا به صورت امامی از ائمه و یا رسول خدا و یا بزرگی از بزرگان، آن منوی خود و آن هدف منحرف کننده خود را به آن کیفیت به این فرد القاء می‌کند یعنی این شخص احساس می‌کند که الان آن شخصی که دارد این را به او می‌گوید فرض کنید که یکی از ائمه است یا رسول الله است یا یکی از اولیاء خدا است که دارد این حرف را می‌زند.

دلیل برای این که خواب خواب روحانی باشد این عرضه بر فرد خبیر است در وهله اول و در وهله دوم انطباق این خواب بر مبانی شرع. اگر خوابی با مبانی و قواعد و قوانین شرع منطبق نبود گرچه آن صورت صورت معنوی است ولی خواب خواب شیطانی خواهد شد و در این زمینه مسئله بسیار است. همین قدر به شما بگویم آن خطری که بعد از فوت مرحوم آقا پیدا شد از همین جا پیدا شد و آن انحرافی که پیدا شد و افراد به جاده خلاف کشیده شدند از مکاشفاتی بوده که به طور صراحت از مرحوم آقا برای افراد پیغام آورده می‌شد و به هیچ وجه قابل تشخیص نبود یعنی به هیچ وجه، کلام دقیق مطلب دقیق و صحبت کاملا منطبق با واقع و

اخبار از غیب! یعنی فرد فرض کنید که اخبار از غیب [می داد!] الان فرض کنید که در آن اتاق چند نفر هستند؟ این صاف می گفت که چند نفر هستند. وقتیکه شخص بیاید این مطلب را بگوید خب مطلب دوم را هم بگوید شما نمی پذیرید؟ می گوید خب درست است دیگر، یک دوسه چهار پنج هفت نفر دارای این خصوصیات و این مسائل. و این از خطرناک ترین مطالبی است که البته بنده به او هنوز نپرداختم و بعدا به طور گسترده نسبت به این مسئله تذکر می دهم. علی کل حال انشاءالله رؤیا رویای مبشره است و درست است و واقعیت انشاءالله داشته باشد. منتهی عرض کردم که انسان نباید به این مطالب غره شود و فریب بخورد، آن مطلب دیگری است. سؤال: مادرانی که فرزندان دارند که شاگردان حضرت آقا هستند، گاه در ارتباط با فرزندان دچار مشکل برخوردی می شود گاه احساس می شود باید آنان را به حال خود گذاشت مخصوصا که در سن بلوغ هستند، آیا این کار درست است یا باید ارتباط را بیشتر کرد و سعی در اصلاح ارتباط با آنان نمود؟

جواب: خب شما پاسخ خودتان را دادید دیگر، مسلم است دیگر. باید ارتباط بیشتر باشد انس بیشتر باشد. آن راهی که از محبت باز می شود هیچ گاه با خشونت گشوده نخواهد شد و آن تأثیری را که محبت می گذارد هیچ وقت آن تأثیر را خشونت و تندی نخواهد گذاشت. علی کل حال انسان باید با فرزندان خودش رفیق و همدل باشد و عملا کم کم کم یک وقتی مرحوم آقا یک شخصی را دعوت می کردند بعضی از سالها که الان ایشان به رحمت خدا رفته است. فرد فاضلی بود و دعوت می کردند در ایام مختلفه و ایشان هم یک وضعیتی داشت که غیر از اشتغال به همین روحانیت، ظاهرا به حقوق و وکالت و اینها اشتغال داشت و کیفیت لباس او یک قدری فرق می کرد ابتداءً. ما می دیدیم که ایشان اول ماه رمضان در وضعیتی آمده که مثلا قبا نداشت یک همین لباس چیزی داشت و یک عبا و محاسنش هم خیلی مثلا کوتاه بود و کیفیت و اینها. و کم کم روز هشتم و دهم که می شد لباسش تبدیل به قبا شد و یکخرده محاسن اضافه شد و حرکات و رفتار و صحبت و اینها تغییر پیدا کرد. خب می فهمیدیم این قضیه از چیست؟ متوجه می شدیم که نفس ارتباط با مرحوم آقا این قضیه را به این شکل درآورده است.

تا این که اتفاقا خود ایشان در اواخر ماه رمضان گفت بالای منبر، وقتی که شخصی یک صحبتی کرده بود، با این که مرحوم آقا شدیداً و این هم یکی از آن مطالبی است که ما و امثال ما باید به این مسئله دقت کنیم، از تعریف پرهیزیم از این که بیایند جلوی جمعیتی ما را تعریف کنند باید ما پرهیزیم و بدانیم که کلاه سر ما رفته است به جای آبرو و حیثیت، ایشان افرادی را که دعوت می کردند بسیار نهدی می کردند از این که اسم ایشان را بالای منبر ببرند خیلی شدید بودند ایشان و حتی تهدید می کردند اگر اسم مرا ببرید دیگر بار دوم دعوت نمی شوید یعنی دیگر شرمنده هستیم معذور هستیم ولی ایشان خب متوجه نبود آن سال اول، این قضیه مربوط به سال اول است که عرض می کنم که برخورد کرده بود، در اواخر ماه رمضان یک شخصی آمده بود و سوالی

کرده بود و هتاک می هم کرده بود و بعد تقریباً جدالی در واقع می توانم بگویم بین ایشان و بین آقا واقع شد یک فردی بود که از ارحام هم اتفاقاً بود و خیلی فرد بی تربیتی بود و بی ادب و مزی‌السان یعنی زبانش زبان تند و خیلی الفاظ رکیکی به کار می برد، ایشان خیلی ناراحت می شود فردا که می رود بالای منبر شروع می کند صحبت کردن و بعد یکدفعه شروع می کند از آقا از مرحوم آقا یک مطالبی را می گوید که شما نمی دانید این چه شخصیتی است این چه است این چه است، می گفت یک قضیه اتفاق نیفتاد تا به حال در این مدت که من تمام کتب را ببینم و تمام مدارک را ببینم و ایشان نباید ایراد بگیرد، وقتی که از منبر می آیم پایین ایشان می گوید در فلان کتاب این را نوشته. بعد می گفت آخر این کم جان کردن نیست کم کار کردن نیست چه نیست چه نیست شروع کرد به گفتن و این مطالب و از جمله مطالبی که ایشان گفت این بود که می گفت ایشان یک فردی است که این را من خودم دارم می گویم کسی که همین قدر در کنار ایشان بشیند متحول می شود دیگر نیاز نیست ایشان صحبت کند دیگر نیاز نیست برای او حرف بزند همین که می نشیند کنار او این کم کم این آثار و می گفت خود بنده این را احساس کردم آدم رکی هم بود بنده خدا، حالا دیگر به رحمت خدا رفته است، آدم رکی بود و می گفت که من این را و انسان باید این گونه برخورد کند. علی کل حال مسئله باید جوری باشد که یک نوع ارتباط متقابلی وجود داشته باشد و افراد تصور نکنند که به واسطه این رعونت و ملاحظت و عطوبت به خواسته‌های خودشان رسیدند، به این نکته هم بایستی هم توجه شود.

سؤال: آیا در عالم ذر همسر انتخاب کردیم؟

جواب: چه عرض کنم از عالم ذر و همسریابی اطلاع ندارم که در این دنیا منتظر آن باشیم. عرض کنم حضورتان که آن چه که در این عالم اتفاق می افتد حالا به صورت کلی عرض می کنم همه اینها در پرونده های ما ثبت شده است حتی آمدن شما در این جا آمدن بنده در این جا این صحبت ها، تمام این صحبت های که امروز بنده در این جا کردم و توجهاتی که شما مبذول داشتید همه اینها ثبت شده و در دفتر هست. دلیل آن چیست؟ یک نفر که مقداری چشمش باز باشد این قضیه و این صحنه تمام این مطالب را قبلاً در خواب یا مکاشفه ببیند. بنده در بسیاری از این جلسات عنوان بصری در بسیار که حالا نه، در بعضی، زیاد اتفاق افتاده است زیاد اتفاق افتاده در جلسات عنوان بصری که صحبت می کنم قبل از این که بیایم و حرف بزنم بعضی از دوستان مطالبی که در آن جلسه است قبلاً به من می گویند که شما در این جلسه این مطالب را [می گوید]، چون من در مجالس عنوان بصری حتی تا صبح گاهی اوقات فکر نمی کنم، صبح بلند می شوم که امروز راجع به چه مطلبی فرض کنید که بیایم [صحبت کنم] یا این که در همان مجلس بعد [از سخنرانی] یا در جا [ی دیگر] می گویند آقا ما تمام این مطالب را دیده بودیم! خب از کجا دیدند؟ آن شخصی که می آید شما این مطلب را در این جلسه خواهید گفت و حتی به او گفتم که نه آقا! من در این فکر نیستم مطلب چیز دیگری است و بحث دیگری داریم

انجام می‌دهیم، می‌گویند خیلی خوب حالا خواهیم دید به هم می‌رسیم، به هر حال خواهید دید و می‌رسیم و می‌آیم یک مرتبه از وسط کلام صحبت به سمت دیگری انحراف پیدا می‌کند و این مطالب هم مطرح خواهد شد و راست هم می‌گویند و در بسیاری از این مجالس که صحبت می‌کنم بنده، اول هیچ چیزی نداریم یعنی پیش فرضی نسبت به مطالبی که گفته می‌شود ندارم یا این که پیش فرضهایی دارم و لکن صحبت به نحوی پیش می‌آید که مطلب به جای دیگری می‌رود و مسئله از جای دیگری سر درمی‌آورد.

خب تمام این مطالب اگر نباشد این از کجا فهمیده است؟ از کجا سردر می‌آورد؟ حتی صحبت، حتی افرادی که در این جا هستند. افرادی که فرض کنید که خواب می‌بینند بر این که هفته دیگر این قضیه اتفاق می‌افتد این از کجا این مسئله روشن می‌شود؟ البته این مطالب را بنده انشاءالله در این تألیف اخیری که ردنظریه وحی و اینها هست در آن جا در قسمت علم و همین طور در قسمت وحی توضیح دادم به طور مفصل، انشاءالله دوستان این را خواهند دید.

مسئله ازدواج و اینها، بله همه اینها در عالم ذر نوشته شده و در آن جا هست و به اندازه سر سوزنی تخطی نمی‌شود کرد و لکن این دلیل نمی‌شود بر این که انسان بگیرد و بنشیند و بگوید آن چه که می‌خواهد اتفاق می‌افتد. همین حرکت کردن انسان و رفتن و به دنبال معنا بودن، به دنبال کسب بودن، به دنبال تلاش بودن به دنبال همسر بودن، همین هم جزو آنهایی است که نوشته شده است و باید باشد. الثفات کردید! همین هم جزو آن است که اگر این نباشد به آن هم انسان نخواهد رسید. پس این حرکت و این تکاپو و این تلاشی که انسان در این دنیا انجام می‌دهد اینها همه در راستای دقیقا آن مسائلی است که در آن جا نوشته شده است و لا رطب و لا یابس الا فی کتاب مبین که هر تر و خشکی در کتاب مبین که عبارت است از همان کتاب لوح محفوظ، در آن جا ثبت و ضبط است

سؤال و جواب: آیا مداحی کردن خواهران در مجالسی که فقط زن است و بدون بلندگو آیا مورد پسند اولیای خدا هست یا نه؟ هیچ اشکالی ندارد.

سؤال و جواب: با توجه به حدیثی که روایت شده که زنهایی هستند در آخرالزمان که آوازه خوانی می‌کنند آنها که شما نیستید آنها اینهایی هستند که شما دارید می‌بینید و می‌شنوید یا زنهایی در آخرالزمان می‌آیند که روی منبر می‌روند و سخنرانی می‌کنند بله یک همچین مسئله‌ای هست و سخنرانی می‌کنند البته فعلا که منبر نیست و تریبون است و این مطلب به این نحوه درست است روایت هم داریم اینها خلاف است. آن چه را که هست این است که اگر زن برای زن بخواند، ذکر مصیبت بخواند یا شعر بخواند، فرق نمی‌کند، در مجالس مولودی یا در مجالس عزا بخواند و صدای او را نامحرم نشنود هیچ اشکالی ندارد ثواب هم دارد.

سؤال: برای خرج رفتن به حج مقداری سهام فروخته شده تا خرج سفر را فراهم کنم، آیا به این مقدار

پول خمس تعلق می‌گیرد یا نه؟

جواب: البته باید دید که آن سهام خمسش پرداخت شده یا نه؟ اگر پرداخت شده تعلق نمی‌گیرد اگر پرداخت نشده خمس آن سهام را باید پرداخت

سؤال: آیا پولی که با آن لباس احرام خریده می‌شود باید خمس آن را بپردازیم یا نه؟

جواب: این هم مثل همین است

سؤال: پولی که دربانک برای حج سپرده شده، بعد از چند سال سودی که به آن تعلق گرفته است آیا باید خمس آن سود را حساب کنیم؟

جواب: نخیر آن پولی که شخص برای حج اول گذاشته شده است و بعد سود به او تعلق گرفته است او دیگر خمس ندارد گرچه چند سال هم از آن بگذرد

سؤال: زنی که عذر دارد، برای زیارت امام رضا علیه السلام در کدام قسمت مجاز است که برود که حفظ حرمت شود؟

جواب: در آن مکان ضریح مطهر، در آن جا حرام است رفتن. در رواقهای پشت مشروط به این که صیغه مسجد خوانده نشده باشد، اگر صیغه مسجد خوانده شده باشد در رواق پشت آن مکان خود حضرت اشکال ندارد فرض کنید که یک جایی هست به نام مسجد شیخ بهایی آن جا خب مسجد است یا مسجد بالاسر، مسجد پایین پا، این جاهایی که حکم مسجد را دارد و صیغه وقف مسجد خوانده شده باشد اشکال دارد و در غیر این صورت اشکالی ندارد

سؤال: تعدادی از افراد فامیل که نمی‌دانیم جزو چه فرقه‌ای شدند، روششان تغییر کرده است، نماز را رو به قبله نمی‌خوانند مهر نمی‌گذارند حجاب و گریه بر امام حسین را رد می‌کنند و برخی امور دیگر، ما در رابطه با آنها و غذا دادن و غذا خوردن با آنها چه وظیفه‌ای داریم؟

جواب: اینها که خب اصلا از دین خارج می‌شوند، کسی که نماز را به رو به قبله نخواند این خروج از دین است و با این شخص نباید ارتباط برقرار کرد بله اگر انسان ارتباط به نحوی برقرار کند که موجب اصلاح آنها شود اشکالی ندارد

سؤال: باعرض معذرت سوال من از شما این است که من وصی برای خود ندارم و شوهرم هم دوستان و دیگران را نمی‌گذارد دخالت کنند و تنها مانده‌ام و نمی‌دانم چه کنم؟

جواب: اشکال ندارد انسان می‌تواند هر شخصی [را] وصی کند. زن می‌تواند هر شخصی را وصی کند گرچه شوهر او هم ممانعت کند اشکالی ندارد و خب وصایت هم مربوط به بعد از فوت است، در زمان حیات که انسان وصی نمی‌خواهد. بعد از فوت هم که خدا بزرگ است حالا انسان غصه چه را بخورد که حالا بعدش

وصی چکار می‌کند و چکار نمی‌کند؟ پولش را در دریا بریزند یا فرض کن به هر کسی که می‌خواهند بدهند
خب این دیگر در این صورت اشکالی متوجه او نیست و او به وظیفه خود عمل کرده است.
خب دیگر دیر شد و امیدواریم که این بار خداوند هم توفیق بدهد و ما بیش از این دوستان را در انتظار
نگذاریم. خداوند همه را مشمول عنایات خودش بکند و بخصوص در این ایام مبارک که تجلیات الهیه و
توحیدیه نسبت به اولیاء خدا از یک ویژگی خاصی برخوردار است، همه ما را در زیر سایه امام زمان علیه السلام
متنعم به نعمت ولایت بگرداند.

اللهم صل علی محمد و آل محمد